

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/752/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2613202985
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2613202985.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Česká republika, Praha 1, Nové Město, Politických vězňů 1272/21, IČO: 264 29 705, zastúpeného spoločnosťou: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: E. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XX, J., o zaplatenie príslušenstva, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Senica, č.k. 3C/102/2013-53 zo dňa 13. augusta 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 1.116,- Eur od 21. 11. 2009 do 14. 04. 2010, zo sumy 916,- Eur od 15. 04. 2010 do 16. 05. 2010, zo sumy 716,- Eur od 17. 05. 2010 do 14. 06. 2010, zo sumy 516,- Eur od 15. 06. 2010 do 14. 07. 2010, zo sumy 316,- Eur od 15. 07. 2010 do 14. 12. 2010 a zo sumy 116,- Eur od 15. 12. 2010 do 16. 01. 2011, 6,00% ročný úrok zo sumy 1.116,- Eur od 04. 02. 2010 do 14. 04. 2010, zo sumy 916,- Eur od 15. 04. 2010 do 16. 05. 2010, zo sumy 716,- Eur od 17. 05. 2010 do 14. 06. 2010, zo sumy 516,- € od 15. 06. 2010 do 14. 07. 2010, zo sumy 316,- Eur od 15. 07. 2010 do 14. 12. 2010 a zo sumy 116,- Eur od 15. 12. 2010 do 16. 01. 2011, a zmenkovej odmeny vo výške 1/3% zmenkovej sumy, t.j. 3,72 Eur.

Rozhodnutie prvostupňový súd s použitím čl. 2 bod 1, čl. 3 bod 1, Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, čl. 16 bodu 2 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001, čl. I. § 75, § 11 ods. 1, § 5 ods. 1, § 48 ods. 1 bodu 2, § 33 ods. 1, 2, § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch (ZZŠ), § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 142 ods. 1 O.s.p. odôvodnil tým, že na podklade vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh je nedôvodný. Ustálil, že žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky, žalovaný ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky. Žalovaný má bydlisko v obvode Okresného súdu Senica, ktorý je z tohto dôvodu v zmysle uvedeného nariadenia príslušným súdom na konanie vo veci. Takto určená právomoc súdu je i v súlade s čl. 16 bodu 2 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 Z.z. z 22. 12. 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. Predmetom konania je spor zo zmenky. Zmenka bola vystavená podľa slovenského práva, miesto vystavenia i platobné miesto sa nachádzajú na území SR. Vzhľadom k tomu sa žalované vzájomné majetkové vzťahy účastníkov konania spravujú právnym poriadkom SR. Použitie právneho poriadku SR v súlade s § 10 a § 11 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov zodpovedá rozumnému usporiadaniu záväzkového vzťahu účastníkov konania. Iná dohoda účastníkov konania o voľbe rozhodujúceho práva v konaní preukázaná nebola.

Súd mal z originálu vlastnej zmenky preukázané, že zmenka obsahuje nasledovné údaje:

Označenie, že sa jedná o zmenku

Číslo zmluvy: 202800019

Meno, priezvisko, rodné číslo a podpis vystaviteľa - žalovaného

Miesto vystavenia: v Senici

Dátum vystavenia: 21. júla 2009

Zmenková suma: 1.116,- Eur

Vyhlasenie vystaviteľa: „Zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSŤ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava sumu 1.116,- Eur, zmenkový úrok 0,25% denne od 21. novembra 2009“

Splatné: POHOTOVOSŤ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava,

Doložka: "bez protestu", "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia"

Na rube zmenky sa nachádza indosament (rubopis), ktorým bola zmenka prevedená na žalobcu.

Súd prvého stupňa konštatoval, že predložená zmenka je vista zmenkou a po jej preskúmaní z pohľadu jej splatnosti predložená zmenka je vista zmenkou. Po jej preskúmaní z pohľadu splatnosti dospel k záveru, že ide o vlastnú zmenku, ktorá má uvedené dve možnosti splatnosti, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť z dôvodu jej neurčitosti. Neurčitý údaj splatnosti zmenky je spôsobený zápsmi údajov na zmenke, keď zo zápisu „zaplatím za túto zmenku pri predložení“, je uvedená splatnosť na videnie a z údaju „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ je uvedená splatnosť na určitý deň. Súd nemohol považovať tento údaj za predĺženie lehoty v zmysle § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, keďže tento údaj vzbudzuje pochybnosť o druhu splatnosti zmenky. Ak by vystaviteľ zmenky mal vôľu predĺžiť lehotu na videnie zmenky, údaj mal správne znieť „na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia“. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1Obdo 59/2010 zo dňa 26.01.2011, ktorý jednoznačne skonštatoval, že ak sú v zmenke uvedené dve rozdielne určenia splatnosti (na videnie a do dvoch rokov od vystavenia), spôsobuje to jej neplatnosť, a to s poukazom na čl. I § 33 ods. 2 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov. Z uvedeného je zrejmé, že pri uplatňovaní zmenkového práva sa uplatňuje prísny formalizmus. Súd sa tiež zaoberal argumentáciou žalovaného, ktorý poukázal na skutočnosť, že v danej veci už bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom rozhodcovského súdu, t.j. zo strany žalobcu ide o duplicitné uplatňovanie pohľadávky. Z uvedených dôvodov súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v zmysle zásady úspechu a žalovanému, ktorý mal vo veci plný úspech, náhradu trov konania nepriznal z toho dôvodu, že žalovanému, s poukazom na obsah spisu, žiadne trovy nevznikli a ani si žiadnu náhradu trov konania neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu z dôvodov uvedených v § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s ustanovením § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 221 ods. 1 O.s.p., že sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.). Rozhodnutie je podľa odvolateľa prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Žalovaný uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd nárok zamietol. Prvostupňový súd dospel k záveru, že zmenka je neplatná pre neurčitý údaj splatnosti. Neurčitosť platnosti má vyplývať z údajného rozporu medzi na zmenke napísaným údajom "zaplatíme za túto zmenku pri predložení" a údajom "na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia". V tej súvislosti poukázal odvolateľ na článok 11 § 33 ZZŠ a, že je nesporné, že údaj, ktorý je uvedený na predloženej zmenke ako údaj splatnosti „pri predložení“, je tradičný údaj, ktorý sa používa ako údaj splatnosti pri vista zmenke, tzn. zmenky zaplatenej na videnie. Tiež poukázal na článok 1 § 34 ods. 1 ZZŠ a že na zmenke je uvedené "na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia" a pri jazykovom výklade je celkom zřejmý význam slova "na platenie", "predložiť". Na základe výkladových pravidiel slovenského jazyka je možné vyvodit', že zmenka má byť predložená počas obdobia štyroch rokov od vystavenia. To znamená, že uvedený údaj vymedzuje časový úsek od do kedy (od vystavenia) do kedy (po uplynutí štyroch rokov) od vystavenia má byť zmenka predložená na zaplatenie. Nie je možné sa stotožniť so záverom, že ak by malo ísť o predĺženie lehoty, údaj by mal znieť "na platenie predložiť v lehote do štyroch rokov od vystavenia". Toto nemá žiadnu oporu v jazykovom výklade obsahu slov aj bez uvedenia predložky do. Preto údaje "zaplatíme za túto zmenku pri predložení" si navzájom nekonkurujú s údajom "na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia", pretože ide o 2 rozličné údaje s dvomi rozdielnymi významami. 1. určuje údaj o zročnosti zmenky a 2. určuje obdobie, v rámci ktorého môže byť zmenka predložená na platenie. Odvolateľ uviedol, že nie je prípustné, aby v zmysle článku I § 33 ZZŠ boli v jednej a tej istine uvedené dva rozdielne údaje splatnosti, pretože tieto by robili listinu vnútorne rozpornou, čo má za následok

jej ničotnosť (neplatnosť). Z odôvodnenia súdom prvého stupňa citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu vyplýva, že na liste neboli uvedené 2 rozdielne údaje splatnosti a to "splatná na videnie", tzn. vista zmenka, a zároveň "splatná do dvoch rokov od vystavenia", tzn. dato zmenka. V tom prípade odvolací súd správne skonštatoval, že je zmenka ničotná (neplatná). Touto otázkou sa však Najvyšší súd vo svojom v odôvodnení nezaoberal. V danej veci však ide o inú skutkovú situáciu pretože je uvedený údaj splatnosti: "na videnie", avšak iný údaj: "na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia a" nie je ďalší údaj splatnosti v zmysle článku I § 33 ods. 1 ZZŠ, ale ide o údaj predĺženia lehoty na predloženie zmenky na platenie v zmysle článku I § 34 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového (ZZŠ) čo jednoznačne vyplýva z jazykového textu "na platenie predložiť...". Preto týmto judikátom Najvyššieho súdu nemožno argumentovať. Ďalej poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici 43CoZm/10/2013 z 21.11.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej na veci žalobcu. Jedným zo spôsobom splatnosti zmenky je splatnosť na videnie (tzv. vista zmenka). Zákon explicitne neudáva, akým spôsobom sa má doložka uviesť. Spôsob uvádzania doložiek splatnosti bol zaužívaný v zmenkovej doktríne už desaťročia, pričom rozhodujúca je judikatúra po roku 1930, odkedy sa datuje platná právna úprava. Je zaužívané pri vista zmenkách používať na označenie údaju zročnosti údaj najmä nasledovanými slovnými vyjadreniami: „na predloženie“, „po predložení“, „pri predložení“, „na videnie“. Je nesporné, že údaj, ktorý je uvedený na predloženej zmenke ako údaj splatnosti „pri predložení“, je tradičný údaj, ktorý sa používa ako údaj splatnosti pri vista zmenke, t.j. zmenke splatnej na videnie. V zmysle čl. I § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. zmenku splatnú na videnie je potrebné predložiť na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia. Vystaviteľ môže lehotu na platenie predĺžiť alebo skrátiť. Predĺženie lehoty na platenie sa na zmenke musí uviesť. Opätovne ani v tomto prípade nie je v zákone explicitne uvedené, ako sa má údaj o predĺžení, resp. skrátení lehoty uviesť. Dôležité je, aby bol údaj dostatočne určitý. Je potrebné mať zároveň na zreteli, že zmenka predstavuje abstraktný záväzok, stelesňuje právo samé osebe, je zo zákona prevoditeľná indosamentom, a preto sa pri posudzovaní podstatných náležitostí vyžadujú príslušné kritériá. V tejto veci je na zmenke uvedené „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Pri jazykovom výklade uvedeného je celkom zrejмый význam slova „na platenie“, „predložiť“. Na základe uvedených výkladových pravidiel je možné vyvodiť, že zmenka má byť predložená počas obdobia štyroch rokov od vystavenia, tzn. že uvedený údaj vymedzuje časový úsek, odkedy má byť zmenka predložená na platenie. Tento posudzovaný údaj logicky zodpovedá účelu vymedzenia lehoty na predloženie vista zmenky na platenie v súlade s čl. I § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. Odvolateľ sa preto nestotožňuje so záverom, že v údají predlžujúcom lehotu na platenie by mala byť ešte uvedená doložka „do“, a to tak, že by text mal znieť „na platenie predložiť v lehote do štyroch rokov od vystavenia“, pretože ide o dva rozličné údaje s dvoma rozdielnymi významami z pohľadu zmenkového, teda nejde o vnútorný rozpor zmenky.

Odvolateľ na záver poukázal na to, že záver súdu prvého stupňa je nesprávny a vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia veci. V tejto súvislosti poukázal aj na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013, z ktorého zdôraznil, že súd prejedná vec podľa nariadenia pre európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu ústne len vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhne jedna zo strán a v danom prípade nebol daný dôvod na prejednanie veci na ústnom pojednávaní. Súd pritom vykonal dokazovanie, ktoré účastníci nenavrhl, pričom nebolo vykonané na tvrdenia žalobcu. Zmenka je cenným papierom, ktorým sa zmenkový dlžník zaväzuje majiteľovi zmenky zaplatiť v čase a mieste určenom v zmenke čiastku v nej určenú. Ide o záväzok, ktorý je priamy, bezpodmienečný, nesporný, abstraktný. Zákon dáva dlžníkom z takejto zmenky len možnosť podať námietku proti majiteľovi, avšak neupravuje, že by takáto listina nebola platnou zmenkou. S tým potom súvisí aj dôkazná povinnosť na strane dlžníkov, ktorí musia namietkať a preukázať, že šlo pôvodne o blankozmenku, ktorá mala byť vyplnená inak a teda musia preukázať obsah vyplňovacieho práva ako aj to, že blankozmenka bola vyplnená v rozpore s vyplňovacím vyhlásením a teda aj s udeleným vyplňovacím právom, čo sa v prejednávaní veci nestalo. Podľa Zákona zmenkového a šekového bol preto súd oprávnený skúmať len to, či zmenka obsahuje všetky náležitosti, ktoré sa musia pre jej platnosť zo zákona povinne do nej uviesť, nie však podmienky jej vystavenia, ani jej neprípustnosť. Navrhol preto zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky sa v celom rozsahu vyhovie a prizná sa žalobcovi náhrada trov odvolacieho konania vo výške 41,50 Eur bez DPH za podané odvolanie a 8,04 Eur bez DPH za režijný paušál.

Žalovaný odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a), b) a f) O.s.p.), preskúmal rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca si uplatnil žalovanú pohľadávku zo zmenky podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu a s cezhraničným charakterom. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa uplatňuje len pre spory vymedzené ako „cezhraničné“, t.j. spory, v ktorých má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci, na čo správne poukázal aj súd prvého stupňa, čo v danej veci bolo splnené. Nariadenie o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu neobsahuje pravidlá týkajúce sa súdnej právomoci, preto sa pri určovaní príslušnosti súdov a tribunálov medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ, ako aj pokiaľ ide o štáty mimo EÚ, musia uplatňovať pravidlá ustanovené v nariadení Brusel I.

Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Rozhodným právom však nemusí byť právo členského štátu súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci pohľadávky, v závislosti od toho, ktoré právo sa má uplatňovať v zmysle príslušných pravidiel uvedených v nástrojoch týkajúcich sa rozhodného práva. Z obsahu predloženej zmenky nevyplýva voľba rozhodného práva.

Súd prvého stupňa správne určil rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a § 11 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom s tým, že danú vec je potrebné riešiť podľa slovenského právneho poriadku, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, vzhľadom na to, že osoba zmenkovo zaviazaná je štátnym občanom Slovenskej republiky, pôvodný majiteľ zmenky je spoločnosť POHOTOVOST', s.r.o. so sídlom na území Slovenskej republiky, žalobca ako majiteľ zmenky je osobou zo zmenky oprávnenou - má nárok na vyplatenie zmenkovej sumy s príslušenstvom. Zmenkové vyhlásenie žalovaného ako vystaviteľa zmenky bolo urobené pred indosáciou zmenky v Slovenskej republike, teda jeho forma sa spravuje taktiež právom Slovenskej republiky, aj platobné miesto je v zmenke uvedené: „POHOTOVOST', s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, atď.“.

Právna úprava zmenky je obsiahnutá v zákone č. 191/1950 Zb. - zákon zmenkový a šekový (ZZŠ).

Podľa čl. I, § 5 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb., Zákon zmenkový a šekový v zmysle neskorších predpisov vo zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa ods. 2 cit. ust. úrokovú mieru treba udať vo zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú.

Podľa ods. 3 cit. ust. úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený deň iný.

Podľa čl. I, § 10 cit. zák., ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky prevínil hrubou nebanlivosťou.

Podľa čl. I, § 11 ods. 1 cit. zák. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa čl. I, § 17 cit. zák., kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa čl. I, § 34 ods. 1 cit. zák. je zmenka na videnie zročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Podľa čl. I, § 48 ods. 1 cit. zák. majiteľ môže postihom žiadať: 1. zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokmi, ak boli dojednané; 2. šesťpercentné úroky odo dňa zročnosti; 3. trovy protestu a podaných správ, ako aj ostatné trovy; 4. odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

Podľa čl. I, § 75 cit. zák., vlastná zmenka obsahuje: označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná; bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu; údaj zročnosti; údaj miesta, kde sa má platiť; meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť; dátum a miesto vystavenia zmenky; podpis vystaviteľa.

Pre zmenku neexistuje presne stanovená definícia. Podľa dostupných odborných článkov (ZÁHORCOVÁ Silvia, STRÁNSKA Katarína: Zmenka v obchodnom styku z pohľadu bankovej a súdnej praxe), zmenka v obchodnom styku z pohľadu bankovej a súdnej praxe, sa zaraďuje medzi prevoditeľné cenné papiere, ktorý predstavuje bezpodmienečný príkaz alebo prísľub zaplatiť dohodnutú čiastku k určitému dátumu. Z uvedeného teda vyplýva, že ide o typ dlžníckeho cenného papiera. Zmenka je prísne formálnym „ordre“ papierom obsahujúcim abstraktný prísľub vystaviteľa (záväzok) na zaplatenie určitej sumy, a to buď vystaviteľom samým, alebo poukázaním na tretiu osobu, ktorá má platbu vykonať. Jej podstatou je bezpodmienečný a nesporný peňažitý záväzok zaplatiť oprávnenej osobe určitú sumu na určitom mieste a v určitom čase. Náš právny systém nepozná presnú definíciu zmenky ako takej, ale namiesto toho sa obmedzuje iba na stanovenie jej podstatných náležitostí. Z týchto formálnych náležitostí ale vyplýva, že je cenným papierom, v ktorom je zakotvený zmenkový nárok, ktorý bez nej nemôže byť uplatnený.

Právna teória najčastejšie definuje zmenku ako „zákonný cenný papier na rad vydaný v zákonom predpísanej forme“, ktorý ma obsah ustanovený zákonom. Jeho podstatou je záväzok určitých osôb (zmenkoví dlžníci) zaplatiť majiteľovi zmenky v mieste a čase vyplývajúcom z listiny sumu určenú zmenkou. Vlastná zmenka je typom dlžného papiera, pretože ho treba chápať ako prísľub zaplatiť určitú peňažnú sumu, ktorý dáva vystaviteľ zmenky a stáva sa priamo zaviazaným po vystavení zmenky, veriteľovi (remitentovi). Pri vlastnej zmenke nie je potrebné, aby niekto túto zmenku prijal, ale výstavca takejto zmenky na seba preberá záväzok v plnom rozsahu. Zmenka má v zásade povahu abstraktného a nesporného záväzku s dôsledkom, že jej majiteľ nemusí preukazovať existenciu a výšku zmenkového dlhu. Pre platnosť zmenky musia byť splnené formálne náležitosti, ktoré jej ukladá zákon. V praxi sa však iba zriedka objaví iné znenie prísľubu ako jednoduché „zaplatím“ a podľa tohto znaku je možné vlastnú zmenku bez problémov spoznať. Vo svojej najjednoduchšej podobe má vlastná zmenka iba dvoch účastníkov a to: výstavcu a veriteľa (remitenta).

Vznik zmenkovo-právneho vzťahu sa charakterizuje ako právo na plnenie podľa zmenky a povinnosť poskytnúť takéto plnenie. Tento vzťah vzniká súčasne v jednom okamžiku, ktorým je, keď sa zmenka riadne podpísaná osobou spôsobilou zmenkovo sa zaväzovať zmenkovým dlžníkom dostane riadnym spôsobom do dispozície osoby, ktorá je spôsobilá byť zmenkovo oprávnenou a tou je zmenkový veriteľ.

Údaj, kedy má byť zmenka splatená musí byť stanovený iba jedným z nasledujúcich spôsobov podľa § 33 ZZaŠ.

1. na videnie - tzv. vista zmenka, ktorá je splatná hneď po predložení,
2. na určitý čas po videní - deň splatnosti je určitý čas po predložení zmenky,
3. na určitý čas po dátume vystavenia - deň splatnosti je stanovený na určitý čas po vystavení zmenky,
4. na určitý deň - deň splatnosti je presne uvedený v zmenke.

Z obsahu spisu vyplýva, že návrhom na uplatnenie pohľadávky si žalobca uplatnil svoju pohľadávku voči žalovanému vyplnením vzorového tlačiva A v zmysle čl. 4 bod 1 Nariadenia, pričom podľa obsahu žaloby si uplatňuje zmenkovú pohľadávku, konkrétne zmenkový úrok v špecifikovanej výške a zo špecifikovaných súm, za konkretizované obdobie, zmenkovú odmenu a náhradu trov konania.

Žalobca k návrhu pripojil kópiu zmenky vystavenej dňa 21. júla 2009 v Senici na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, žalovaným ako vystaviteľom s označením jeho mena, priezviska, adresy, rodného čísla, s vlastnoručným podpisom zmenky. Na zmenke je vyplnená zmenková suma 1.116,- Eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 21. novembra 2009 ako aj ďalej údaje: splatné POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“, ako aj údaj o čísle zmluvy: 202800019. Na rubopise zmenky je uvedený indosament, ktorým pôvodný zmenkový veriteľ obchodná spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. indosovala zmenku na žalobcu.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným uplatnenými odvolacími dôvodmi, je posúdiť, či boli splnené podmienky na zamietnutie návrhu z dôvodu neplatnosti zmenky, z ktorej mala vzniknúť žalobcom uplatnená zmenková pohľadávka, z dôvodu uvedenia viacerých lehôt splatnosti.

Pokiaľ ide o zmenku predloženú žalobcom, v tomto prípade ide o zmenku vystavenú na videnie, teda tzv. vista zmenku podľa čl. I § 33 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. Táto skutočnosť vyplýva z textu zmenkového vyhlásenia žalovaného, ktorý sa zaviazal zmenkovú sumu zaplatiť pri predložení. Aj keď citované ustanovenie čl. I § 34 ods. 1 Zmenkového zákona upravuje povinnosť predložiť zmenku na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia, môže ten, kto zmenku vystavil, túto lehotu skrátiť alebo určiť dlhšiu lehotu. Ide o určité rámcové obmedzenie splatnosti tejto zmenky. Majiteľ tak môže v rámci tejto lehoty zmenku predložiť kedykoľvek a musí mu byť ihneď pri predložení preplatená, lebo už samotným predložením sa stáva splatnou. V tomto prípade žalovaný v zmenkovom vyhlásení podľa § 34 ods. 1 Zmenkového zákona určil dlhšiu lehotu na predloženie vista zmenky, a to štyri roky od vystavenia. Zmenka tak obsahuje jednoznačný údaj o tom, že sa jedná o vista zmenku, ktorú oprávnený majiteľ zmenky môže predložiť na platenie do štyroch rokov odo dňa jej vystavenia.

Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené nepovažuje za správny právny názor okresného súdu o tom, že zmenka je neplatná pre spôsob určenia splatnosti za správny. Zo zmenky predloženej žalobcom vyplýva jednoznačne doba splatnosti, pretože obsahuje údaj „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Z tohto hľadiska ide o zmenku splatnú na videnie tak, ako to vyplýva z § 33 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového. Splatnosť zmenky nastáva v momente jej predloženia, pričom predložiť ju je možné podľa § 34 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového v lehote 4 rokov od jej vystavenia a až po jej predložení nastáva jej splatnosť. Žalovaný v zmenkovom vyhlásení podľa § 34 ods. 1 Zmenkového zákona určil dlhšiu lehotu na predloženie vista zmenky, a to štyri roky od vystavenia. Zmenka tak obsahuje jednoznačný údaj o tom, že sa jedná o vista zmenku, ktorú oprávnený majiteľ zmenky môže predložiť na platenie do štyroch rokov odo dňa jej vystavenia. Neobstojí preto záver súdu prvého stupňa, že v zmenke sú uvedené dve splatnosti, čo malo spôsobiť jej neplatnosť.

Pretože v danom prípade sa nejedná o prípad upravený v § 212 ods. 2 O.s.p., odvolací súd je viazaný odvolacími dôvodmi, použitými odvolateľom, pričom však vždy musí prihliadnuť k vadám, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, i keď neboli v odvolaní uplatnené (§ 212 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 212 ods. 3 O.s.p. na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Z citovaného ustanovenia procesného predpisu potom vyplýva, že odvolací súd musí vždy rešpektovať procesno-právne vady konania pred súdom prvého stupňa, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takéto vady musia byť vždy v bezprostrednom vzťahu k nesprávnemu výsledku konania. Kedy o takúto procesnú vadu ide, je vecou posúdenia konkrétneho prípadu.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým súd účastníkovi konania znemožní realizáciu tých práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi jeho procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov (viď napr. II. ÚS 102/04, NS SR sp. zn.

5Cdo/102/2001 a 5Cdo/93/2000). Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi jeho procesné práva. Pokiaľ súd prvého stupňa skúmal platnosť zmenky, iba z hľadiska jej splatnosti, pričom závery súdu v tejto otázke s poukazom na vyššie uvedené neboli správne a neskúmal zmenku zo všetkých v zmysle zákona zmenkového a šekového do úvahy prichádzajúcich hľadísk, rozhodol predčasne a dopustil sa takého procesného pochybenia, ktoré malo za následok odňatie možnosti konať pred súdom.

S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Aj keď s ohľadom na vytýkanú vadu konania by bolo nadbytočné (predčasné) zaoberať sa ďalším, odvolací súd považuje za účelné a vhodné pre ďalší priebeh konania poukázať na to, že v zmysle § 11 čl. I. Zmenkového zákona je každú zmenku možné previesť indosamentom a v prípade, že k takémuto prevodu dôjde, nadobudne nový majiteľ všetky práva zo zmenky. Práve z tohto dôvodu má žalovaný ako priamy dlžník len obmedzené možnosti namietat' voči žalobcovi ako poslednému majiteľovi zmenky a tým je obmedzená i jeho obrana proti platnému zmenkovému záväzku.

Po podaní zmenkového návrhu na súd, tento vo vzťahu k zmenke môže skúmať len to, či predložená listina sa javí byť skutočne zmenkou, teda skúmať, či zmenka má zákonné náležitosti. Až keď je možné konštatovať, že listina sa javí byť zmenkou, je možné uvažovať, či existujú dôvody k pochybnostiam o jej pravosti, pričom treba mať na zreteli, že ide o konanie podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007 a je na žalovanom, aby proti uplatnenému nároku vzniesol námietky a žalobca proti námietkam a dôkazom žalovaného vznášal protitvrdenia a navrhoval vlastné dôkazy k vyvráteniu námietok a dôkazov žalovaného.

Okrem toho odvolaciemu súdu z úradnej činnosti je známe, že Krajský súd v Prešove vo veci sp. zn. 10Co/79/2013 konanie prerušil a predložil podľa § 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 19 ods. 3 písm. b) Zmluvy o Európskej únii, Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku v znení: „Či sa má článok 6 odsek 1 Smernice Rady 93/13 EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a článok 4 Smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky, neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offio preskúmať zmluvu o kauze právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia RPMN v Zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla“. Aj vzhľadom na doposiaľ uvádzanú abstraktnosť zmenky dáva odvolací súd súdu prvého stupňa na zváženie možnosť prerušenia predmetného konania s odkazom na § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p.

Povinnosťou prvostupňového súdu v ďalšom konaní, pri viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.), bude postupovať v zmysle návrhu žalobcu, ktorým si ako indosatár uplatnil právo zo zmenky. V prípade, že žalovaný ako dlžník v rámci svojej obrany nepodá také námietky, ktoré by odôvodňovali postup súdu podľa § 17 čl. I. Zákona zmenkového a šekového voči žalobcovi ako súčasnému majiteľovi zmenky, nie je súd prvého stupňa oprávnený bez takýchto námietok ex offio skúmať a vykonávať dokazovanie ohľadom záväzkového vzťahu. Súd prvého stupňa pritom je viazaný upraveným postupom a pravidlami, ktorými sa riadi európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu a ktoré sa líši od konania upraveného výlučne Občianskym súdnym poriadkom.

V novom rozhodnutí prvostupňový súd rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.